

Spis treści

Przedmowa do drugiego wydania	13
Wstęp	14
Rozdział 1	
Pojęcie i zakres międzynarodowych stosunków ekonomicznych	15
1.1. Definicja międzynarodowych stosunków ekonomicznych	15
1.1.1. Międzynarodowe stosunki ekonomiczne jako odrębna dyscyplina nauki	15
1.1.2. Teoria międzynarodowych stosunków ekonomicznych	16
1.1.3. Międzynarodowa polityka ekonomiczna	17
1.2. Międzynarodowe stosunki ekonomiczne a nauka o gospodarce światowej	19
1.3. Wzrost znaczenia nauki o międzynarodowych stosunkach ekonomicznych	20
Rozdział 2	
Międzynarodowy podział pracy	23
2.1. Pojęcie międzynarodowego podziału pracy	23
2.2. Czynniki określające międzynarodowy podział pracy	24
2.2.1. Czynniki strukturalne	24
2.2.2. Czynniki techniczne	26
2.2.3. Czynniki instytucjonalne	28

2.2.4.	Czynniki koniunkturalne	31
2.3.	Międzynarodowa komplementarność struktur gospodarczych	31
2.3.1.	Pojęcie międzynarodowej komplementarności struktur gospodarczych	31
2.3.2.	Rodzaje komplementarności struktur gospodarczych	32
2.3.3.	Metody zwiększania międzynarodowej komplementarności struktur gospodarczych	33
2.4.	Międzynarodowy podział pracy a gospodarka światowa	37
2.4.1.	Pojęcie gospodarki światowej	37
2.4.2.	Tradycyjna i współczesna gospodarka światowa	38
2.4.3.	Gospodarka światowa a gospodarka globalna	40

Rozdział 3

Teorie rozwoju międzynarodowego podziału

pracy	41
3.1. Teorie przedklasyczne	41
3.2. Teoria kosztów absolutnych	42
3.2.1. Założenia ogólne	42
3.2.2. Przykład liczbowy	43
3.3. Teoria kosztów względnych	45
3.3.1. Ujęcie klasyczne	45
3.3.2. Stosunek wymienny a korzyści komparatywne z handlu międzynarodowego	49
3.3.3. Przewagi komparatywne w przypadku większej ilości dóbr — model R. Dornbuscha, S. Fischera i P.A. Samuelsona	50
3.4. Teoria kosztów realnych	52
3.4.1. Wieloczynnikowe ujęcie kosztów produkcji	52
3.4.2. Subiektywne ujęcie kosztów realnych	52
3.5. Teoria kosztów alternatywnych	53
3.5.1. Alternatywne ujęcie nakładów czynników produkcji	53
3.5.2. Ujęcie pieniężne kosztów alternatywnych	55
3.6. Teoria obfitości zasobów	59
3.6.1. Założenia początkowe	59
3.6.2. Kierunki specjalizacji międzynarodowej	62
3.7. Sformalizowana teoria obfitości zasobów	63
3.7.1. Twierdzenie dotyczące wyrównywania się cen czynników produkcji	63
3.7.2. Twierdzenie M.F.W. Stolpera–P.A. Samuelsona	65
3.7.3. Twierdzenie T.M. Rybczyńskiego	67

3.8.	Nowe teorie rozwoju handlu międzynarodowego	67
3.8.1.	Teorie neoczynnikowe	67
3.8.2.	Teorie neotechnologiczne	68
3.8.3.	Teorie popytowo-podażowe	69
3.8.4.	Teorie handlu wewnątrzgałęziowego	69

Rozdział 4

Korzyści z międzynarodowego handlu towarami i usługami

4.1.	Przyczyny rozwoju międzynarodowego handlu towarami	72
4.1.1.	Import towarów	72
4.1.2.	Eksport towarów	74
4.2.	Międzynarodowy handel usługami	75
4.3.	Pojęcie dochodu z międzynarodowego handlu towarami i usługami	81
4.3.1.	Dochód brutto i dochód netto	81
4.3.2.	Sposoby zwiększania dochodu z handlu międzynarodowego	83
4.3.3.	Dochód z handlu międzynarodowego liczony wolumenowo	84
4.3.4.	Dochód z handlu międzynarodowego liczony wartościowo	86
4.3.5.	Cenowe i czynnikowe <i>terms of trade</i> a dochód narodowy	89
4.4.	Handel międzynarodowy a wzrost gospodarczy	91
4.4.1.	Transformacyjna i redystrybucyjna funkcja handlu międzynarodowego	91
4.4.2.	Inwestycje a dochód z handlu międzynarodowego	94
4.4.3.	Mnożnik inwestycyjny i eksportowy, supermnożnik	95

Rozdział 5

Korzyści z międzynarodowych przepływów czynników produkcji

5.1.	Pojęcie i istota międzynarodowych przepływów czynników produkcji	103
5.2.	Międzynarodowy przepływ kapitału	110
5.2.1.	Pojęcie i istota międzynarodowych ruchów kapitału	110
5.2.2.	Formy i przyczyny międzynarodowych ruchów kapitału	112
5.2.3.	Bilansowe ujęcie międzynarodowych ruchów kapitału	133
5.2.4.	Związki zachodzące między obrotami towarowymi i kapitałowymi	133
5.2.5.	Źródła międzynarodowych ruchów kapitału	136
5.2.6.	Proces transferu kapitału i jego skutki	137

5.2.7.	Wpływ międzynarodowych ruchów kapitału na handel międzynarodowy	145
5.2.8.	Międzynarodowe ruchy kapitału a kryzys zadłużenia międzynarodowego	146
5.3.	Międzynarodowe przepływy zasobów pracy	150
5.4.	Międzynarodowe przepływy wiedzy technicznej	157
5.5.	Międzynarodowe przepływy gospodarcze a środowisko naturalne człowieka	164

Rozdział 6

Ceny międzynarodowe 168

6.1.	Pojęcie cen międzynarodowych	168
6.2.	Wzajemne zależności cen oraz popytu i podaży na doskonałym międzynarodowym rynku towarów i usług	171
6.3.	Kształtowanie się dochodu oraz popytu i podaży na doskonałym międzynarodowym rynku towarów i usług	173
6.4.	Rodzaje rynków międzynarodowych	174
6.4.1.	Ogólna charakterystyka rynków międzynarodowych	174
6.4.2.	Rynki zorganizowane	176
6.5.	Mechanizmy kształtowania się międzynarodowych cen towarów w krótkim okresie	178
6.5.1.	Towary standaryzowane	179
6.5.2.	Towary zindywidualizowane	181
6.6.	Mechanizmy kształtowania się międzynarodowych cen towarów w długim okresie	183
6.6.1.	Przyczyny pogarszania się <i>terms of trade</i> krajów eksportujących głównie towary standardowe	183
6.6.2.	Przyczyny poprawy <i>terms of trade</i> krajów eksportujących głównie towary zindywidualizowane	184

Rozdział 7

Pieniądz międzynarodowy 185

7.1.	Pojęcie pieniądza międzynarodowego	185
7.2.	System waluty złotej	186
7.3.	System waluty sztabowo-złotej i dewizowo-złotej	188

7.4.	System walutowy w okresie międzywojennym	189
7.5.	System z Bretton Woods	191
7.5.1.	Cele i zasady systemu z Bretton Woods	191
7.5.2.	Ewolucja systemu z Bretton Woods	193
7.6.	Regionalne systemy walutowe	195
7.6.1.	Strefy walutowe	196
7.6.2.	Europejska Unia Płatnicza	196
7.6.3.	Zamierzona strefa walutowa krajów Unii Europejskiej	198
7.6.4.	Inne rozwiązania o charakterze regionalnym	202
7.7.	Współczesny międzynarodowy system walutowy	203
7.8.	Pojęcie i rodzaje międzynarodowego rynku walutowego	206
7.9.	Organizacja rynku dewizowego	209
7.10.	Handel kasowy i handel terminowy	214
7.11.	Transakcje dewizowe banków	216
7.11.1.	Transakcje usługowe banków	218
7.11.2.	Transakcje zabezpieczające banków	219
7.11.3.	Transakcje własne banku	220
7.12.	Transakcje dewizowe przedsiębiorstw handlu zagranicznego	229

Rozdział 8

Kursy walutowe	233
-----------------------------	------------

8.1.	Rodzaje kursów walutowych	233
8.2.	Czynniki determinujące poziom kursów walutowych podstawowych walut wymienialnych	238
8.3.	Podstawowe teorie kursu walutowego	243
8.3.1.	Teoria parytetu siły nabywczej	243
8.3.2.	Teoria elastycznościowa	245
8.3.3.	Teoria racjonalnych oczekiwań i efekt I. Fishera	246
8.3.4.	Teoria parytetu stóp procentowych	247
8.3.5.	Zasobowe teorie kursu walutowego	249
8.4.	Ryzyko kursu walutowego	250
8.5.	Postawa wobec ryzyka kursowego	253
8.6.	Metody zabezpieczania się przed ryzykiem kursowym	254
8.6.1.	Metody wewnętrzne zabezpieczania się przed ryzykiem kursowym	255
8.6.2.	Metody zewnętrzne zabezpieczania się przed ryzykiem kursowym	259

Rozdział 9

Bilans płatniczy 276

9.1.	Pojęcie bilansu płatniczego	276
9.2.	Równowaga bilansu płatniczego	277
9.3.	Przyczyny i konsekwencje nierównowagi bilansu płatniczego w krótkim okresie; mechanizmy przywracania równowagi	279
9.3.1.	Przyczyny nierównowagi bilansu płatniczego	279
9.3.2.	Konsekwencje nierównowagi bilansu płatniczego	280
9.3.3.	Automatyczne mechanizmy przywracania równowagi	284
9.4.	Nierównowaga bilansu płatniczego w długim okresie	287
9.4.1.	Czynniki determinujące równowagę bilansu płatniczego	287
9.4.2.	Sposoby i instrumenty przywracania równowagi w świetle teorii	291

Rozdział 10

Zagraniczna polityka ekonomiczna 293

10.1.	Pojęcie zagranicznej polityki ekonomicznej	293
10.1.1.	Elementy zagranicznej polityki ekonomicznej	293
10.1.2.	Wpływ wewnętrznej polityki ekonomicznej państwa na zagraniczną politykę ekonomiczną	296
10.1.3.	Funkcje zagranicznej polityki ekonomicznej	304
10.2.	Narzędzia taryfowe	309
10.2.1.	Rodzaje cel	309
10.2.2.	Ekonomiczny mechanizm cła importowego	312
10.2.3.	Efekty kreacji i przesunięcia handlu	317
10.3.	Narzędzia parataryfowe	319
10.4.	Narzędzia pozataryfowe	327

Rozdział 11

Międzynarodowa polityka ekonomiczna 332

11.1.	Pojęcie międzynarodowej polityki ekonomicznej	332
11.2.	Podmioty międzynarodowej polityki ekonomicznej	334

11.3.	Międzynarodowe porozumienia towarowe	336
11.4.	Międzynarodowe organizacje gospodarcze	339
11.5.	Korporacje transnarodowe	346

Rozdział 12

Opcje zagranicznej i międzynarodowej polityki ekonomicznej

12.1.	Czynniki determinujące opcje zagranicznej i międzynarodowej polityki ekonomicznej	347
12.2.	Zagraniczna i międzynarodowa polityka ekonomiczna krajów rozwiniętych gospodarczo	350
12.3.	Zagraniczna i międzynarodowa polityka ekonomiczna krajów nowo uprzemysłowionych	356
12.4.	Zagraniczna i międzynarodowa polityka ekonomiczna krajów słabo rozwiniętych gospodarczo	359
12.5.	Zagraniczna i międzynarodowa polityka ekonomiczna krajów transformujących swoje systemy gospodarcze, społeczne i polityczne	366

Rozdział 13

Integracja gospodarcza w Europie i świecie

13.1.	Istota międzynarodowej integracji gospodarczej	368
13.1.1.	Kryteria definiowania międzynarodowej integracji gospodarczej	368
13.1.2.	Cele integracji i jej przyczyny	370
13.1.3.	Warunki rozwoju międzynarodowej integracji gospodarczej	372
13.2.	Modele międzynarodowej i ponadnarodowej integracji gospodarczej	373
13.3.	Mechanizmy integracji w gospodarce rynkowej	377
13.4.	Przykłady ugrupowań integracyjnych w gospodarce światowej	378
13.4.1.	Instytucjonalne formy integracji regionalnej	378
13.4.2.	Ugrupowania integracyjne w krajach rozwiniętych gospodarczo	380
13.4.3.	Ugrupowania integracyjne w Europie Środkowo-Wschodniej ...	382
13.4.4.	Ugrupowania integracyjne krajów słabo rozwiniętych gospodarczo	384

13.5.	Polska a integracja gospodarcza w Europie	386
13.5.1.	Członkostwo w Unii Europejskiej szansą dla Polski	386
13.5.2.	Powiązania integracyjne Polski z pozostałymi państwami europejskimi	394

Rozdział 14

Globalizacja gospodarki światowej	395
--	------------

14.1.	Pojęcie globalizacji gospodarki światowej	395
14.2.	Globalizacja a międzynarodowy podział pracy	396
14.3.	Globalizacja a integracja regionalna	396
14.4.	Wzrost zależności ekonomicznej w skali globalnej	398
14.5.	Efekty uboczne globalizacji	399
14.6.	Możliwości sterowania globalizacją gospodarki światowej	400

Bibliografia	402
---------------------------	------------

Skorowidz rzeczowy	406
---------------------------------	------------